

en mere psykologisk og nationalekonomisk Behandling af Rationaliseringens Betydning (Rationaliseringen og Mennesket, Arbejdsløshed, Levestandard o. s. v.).

Som man vil se, behandler Forfatteren baade teknisk og administrativ Rationalisering, og det er da ogsaa klart, at der paa 120 Sider ikke kan gives en blot nogenlunde fyldig Omtale af de foreliggende Problemer. Hertil kommer, at den Plads, der er helliget de enkelte Emner, synes noget tilfældig og uretfærdig. Et saa vigtigt Felt som Regnskabsvæsen, Kalkulation, Kalkulationskontrol og Budgettering har saaledes kun faaet tildelt 3 Sider, mens Arkivering og Registrering behandles paa ikke mindre end 22 Sider, trods det at netop Kalkulationer, Kalkulationskontrol, Driftsregnskab og Driftsanalyse saa afgjort er en af de vigtigste Ting for en Virksomhed at have i Orden, samtidig med at Kendskabet til de Muligheder, som den moderne Regnskabsteori byder paa, er ret begrænset og slet ikke saa let tilegneligt ved Selvstudium som f. Eks. Registrering og Arkivering.

Hertil kommer, at der er flere vigtige Spørgsmaal, som slet ikke er behandlet: Lønningsregnskab, Indkøbs- og Lagerkartoteker for at nævne et Par Eksempler. Erfaringsmæssigt medfører Lønningsregnskabet i mange Virksomheder et uforholdsmæssigt stort Noterings- og Afskrivningsarbejde, ligesom ogsaa Lagerkartotekerne i en lang Række Tilfælde er besværlige at arbejde med paa Grund af u hensigtsmæssig Indretning (faste Bøger f. Eks.) og giver ufuldstændige Oplysninger.

Forfatteren har flere Steder vist Udkast til Formularer, f. Eks. paa Side 81 en Værkstedsoordre. Denne forekommer ikke særlig gennemtænkt, bl. a. er den ikke udformet i Standardformat, mangler Ordrenummer og Plads til Signaturer. Endvidere savnes der — dersom Formularen er tænkt haandudskrevet — Ledelinier til en Del af Teksten, mens der — saafremt Maskinudskrivning skal benyttes — ikke er taget Hensyn til Tabulatorens Anvendelse, ligesom Linierne i saa Fald er helt overflødige.

Paa Side 50—51 er vist et Forslag til en skematisk Ordreroutine, som ikke synes særlig overskuelig, idet man ikke faar noget umiddelbart Indtryk af de forskellige Bilags Udskrivning og Gang, om der er Tale om Afskrift eller ny Udskrivning o. s. v. Her maa vist den bl. a. af Handelshøjskolen anvendte Skemaform siges at være mere hensigtsmæssig.

Trods Bogens Mangler er det alligevel lykkedes Forfatteren at pege paa en lang Række Forhold, som er af Betydning for Forstaaelsen af Rationaliseringens Maal og Midler.

T. W. Rasmussen.

A. F. Ullman: Organisationsplan för Uppläggnig av Kassaorganisation för Handels- och Industriföretag. Udg. af Konsulterande Byrån för anpassad Organisation. AB Seelig & Co. i Distribution. Sth. 1947. 35 Sider.

Kassens og Kassearbejdets Organisation lader i mange Virksomheder meget tilbage at ønske med Hensyn til Effektivitet og Sikkerhed. Hvor dette er Tilfældet, bør man snarest paabegynde en Rationalisering af Forretningsgangen, saaledes at den fornødne Sikkerhed opnaas ved det mindst mulige Arbejde, naturligvis uden at Kassereren mister Muligheden for at rekaptulere og kontrollere Kassebevægelserne. En saadan Omlægning vil ikke alene være i Virksomhedens Interesse, men i mindst lige saa høj Grad i Funktionærens. Alt for ofte ser man, hvordan kriminelle Kasse mangler skyl-

en mere psykologisk og nationalekonomisk Behandling af Rationaliseringens Betydning (Rationaliseringen og Mennesket, Arbejdsløshed, Levestandard o. s. v.).

Som man vil se, behandler Forfatteren baade teknisk og administrativ Rationalisering, og det er da ogsaa klart, at der paa 120 Sider ikke kan gives en blot nogenlunde fyldig Omtale af de foreliggende Problemer. Hertil kommer, at den Plads, der er helliget de enkelte Emner, synes noget tilfældig og uretfærdig. Et saa vigtigt Felt som Regnskabsvæsen, Kalkulation, Kalkulationskontrol og Budgettering har saaledes kun faaet tildelt 3 Sider, mens Arkivering og Registrering behandles paa ikke mindre end 22 Sider, trods det at netop Kalkulationer, Kalkulationskontrol, Driftsregnskab og Driftsanalyse saa afgjort er en af de vigtigste Ting for en Virksomhed at have i Orden, samtidig med at Kendskabet til de Muligheder, som den moderne Regnskabsteori byder paa, er ret begrænset og slet ikke saa let tilegneligt ved Selvstudium som f. Eks. Registrering og Arkivering.

Hertil kommer, at der er flere vigtige Spørgsmaal, som slet ikke er behandlet: Lønningsregnskab, Indkøbs- og Lagerkartoteker for at nævne et Par Eksempler. Erfaringsmæssigt medfører Lønningsregnskabet i mange Virksomheder et uforholdsmæssigt stort Noterings- og Afskrivningsarbejde, ligesom ogsaa Lagerkartotekerne i en lang Række Tilfælde er besværlige at arbejde med paa Grund af u hensigtsmæssig Indretning (faste Bøger f. Eks.) og giver ufuldstændige Oplysninger.

Forfatteren har flere Steder vist Udkast til Formularer, f. Eks. paa Side 81 en Værkstedsoordre. Denne forekommer ikke særlig gennemtænkt, bl. a. er den ikke udformet i Standardformat, mangler Ordrenummer og Plads til Signaturer. Endvidere savnes der — dersom Formularen er tænkt haandudskrevet — Ledelinier til en Del af Teksten, mens der — saafremt Maskinudskrivning skal benyttes — ikke er taget Hensyn til Tabulatorens Anvendelse, ligesom Linierne i saa Fald er helt overflødige.

Paa Side 50—51 er vist et Forslag til en skematisk Ordreroutine, som ikke synes særlig overskuelig, idet man ikke faar noget umiddelbart Indtryk af de forskellige Bilags Udskrivning og Gang, om der er Tale om Afskrift eller ny Udskrivning o. s. v. Her maa vist den bl. a. af Handelshøjskolen anvendte Skemaform siges at være mere hensigtsmæssig.

Trods Bogens Mangler er det alligevel lykkedes Forfatteren at pege paa en lang Række Forhold, som er af Betydning for Forstaaelsen af Rationaliseringens Maal og Midler.

T. W. Rasmussen.

A. F. Ullman: Organisationsplan för Uppläggnig av Kassaorganisation för Handels- och Industriföretag. Udg. af Konsulterande Byrån för anpassad Organisation. AB Seelig & Co. i Distribution. Sth. 1947. 35 Sider.

Kassens og Kassearbejdets Organisation lader i mange Virksomheder meget tilbage at ønske med Hensyn til Effektivitet og Sikkerhed. Hvor dette er Tilfældet, bør man snarest paabegynde en Rationalisering af Forretningsgangen, saaledes at den fornødne Sikkerhed opnaas ved det mindst mulige Arbejde, naturligvis uden at Kassereren mister Muligheden for at rekaptulere og kontrollere Kassebevægelserne. En saadan Omlægning vil ikke alene være i Virksomhedens Interesse, men i mindst lige saa høj Grad i Funktionærens. Alt for ofte ser man, hvordan kriminelle Kasse mangler skyl-

des daarlig Organisation af Kassen, og i saadanne Tilfælde er Virksomheden faktisk medansvarlig i Forseelsen.

En samlet Fremstilling af Problemerne i Forbindelse med Kassens Organisation findes i ovenstaaende Bog.

Bogen er den første i en Skriftrække, som loves udsendt af »Konsulterande Byrån för anpassad Organisation«, i hvilket Forfatteren er Leder.

Bogen indeholder en konkret Løsning af Organisationsproblemerne ved Kassen og Kassearbejdet i en middelstor svensk Handelsvirksomhed. I Bogen forefindes alle Formularer m. m. i Originaludførelse, idet Forfatteren ved Udgivelsen af denne Bog samtidig ønsker at vise et Eksempel paa den Arbejdsteknik, som kan benyttes ved Udarbejdelsen af en Organisationsplan.

I Indledningen opdeler Forfatteren Virksomhedens administrative Funktioner i

- 1) Kassearbejde,
- 2) Omraader, som er forbudte for Kassens Personale og
- 3) Omraader, som er tilgængelige for Kassepersonalet.

Denne Opdeling, der ofte syndes imod, vil — ifald den overholdes — alene være i Stand til at afværge Størsteparten af Kassemisbrugene. Forfatteren gør i det følgende opmærksom paa Mulighederne for ved udstrakt Anvendelse af Postgiro- og Bankkonti at begrænse Antallet af Kasetransaktioner og Kasseomsætningen.

At uafregnede Kassebilag, som henligger i Kassen som Beholdning, er af det onde, vil sikkert alle Kasserere give Forfatteren Ret i. Til Løsningen af dette Problem anviser Forfatteren en efter Anmelderens Mening udmærket Afregningsbøg, hvori alle udbetalte Forskud o. lign. indføres med Modtagerens Kvittering. Ved den endelige Afregning indføres Beløbet med Kassererens Kvittering i Afregningsbogen, som til enhver Tid udviser en Saldo svarende til de uafregnede Beløb. Afregningsbogen umuliggør saaledes Manipulationer med »Papirlapper« i Kassen.

I det næste Afsnit behandles en vigtig Detaille, nemlig Kassebilagenes (Indbetalingskvittering, Udbetalingskvittering og diverse interne Bogføringsbilag) Udformning, Nummerering og Behandling.

I Bogens sidste Afsnit behandles Problemer som Kontakten mellem Kassen og Bogholderiet, Instruktioner til Kassens Personale samt revisionsmæssig Kontrol gennem Saldomeddelelser til Virksomhedens Kunder og Leverandører. Der vises et Eksempel paa en Kassekladde, som formentlig med Fordel kan anvendes i lignende Form i mange Virksomheder.

Om selve Bogens Udformning kan nævnes, at Tekstsiderne kun er beskrevet paa venstre Halvdel, saaledes at Læseren kan gøre Notater, hvor for Eksempel de for hans Virksomhed særprægede Forhold kræver en anden Løsning af enkelte Detailler.

Alt i alt giver Bogen i Kraft af sin konkrete Form en udmærket generel Vejledning til Løsning af Kassens og Kassearbejdets Organisation i middelstore og større Virksomheder. Foruden at præcisere Vigtigheden af Arbejdets rationelle Udførelse lægger Forfatteren navnlig Vægt paa Sikkerheden i Organisationen. Forhaabentlig vil Bogen give Anledning til Eliminering af visse Uvaner i Kassearbejdet, som skyldes Kassepersonalets Traditionsblindhed og Mistro mod en Rationalisering af Kassearbejdet.

Werner Drenck.